

Stadsvandring i Liljeholmen och Gröndal

En lite kylig dag i maj träffades 41 personer från SPF i Håbo för att resa med pendeln mot Stockholm. I Sundbyberg bytte vi till Tvärbanan och reste genom Sundbyberg, över Stora Essingen och genom Gröndal. När vi kom fram till Liljeholmen började vi som vanligt med kaffe med dopp. Redan på 1700-talet fanns det industrier på Liljeholmen, t.ex. tobaksfabrik och bryggeri. Den industriella utvecklingen accelererade på 1800-talet bl.a. med stearinfabriken som startades 1839 av Lars Johan Hierta. Verksamheten flyttades redan 1841 till Danvikstull, men företaget behöll ändå sitt namn, Liljeholmens Stearinfabrik.

Vår vandring började på Liljeholms torg och gick vidare ner till sjön Trekanten. Här har kommunen anlagt en lekpark med lekskulpturer i form av frukter. Parken kallas Doft- och fruktlekpark, där doften kommer från de omgivande rosenväxterna.

Vi fortsätter mot Liljeholmsviken och kommer in i området Gröndal. Där ligger gården Charlottendal från mitten av 1700-talet. Här bodde på 1950-talet byggmästaren Olle Engkvist. I trädgården placerade han skulpturer av Stig Blomberg och Carl Milles. Engkvist byggde också de berömda Terrasshuset och Stjärnhusen, som ligger längs viken.

Gröndal var på 1700-talet ett populärt utflyktsmål. Många herrgårdar förvandlades också till sommarhus för bemedlade stockholmare. För att komma till sommarnöjena från Stockholm sköttes trafiken av dalkullor med roddbåtar. Senare sköttes trafiken med ångslupar, som utgick från Riddarholmskanalen.

Vi fortsatte längs vattnet med härlig vy över Reimersholme på andra sidan viken. Vid udden svänger vi och tar den långa trappan upp för berget, vars högsta punkt är 43 m.ö.h.

Bostadsbebyggelsen på berget är från sekelskiftet 1900 och var vanliga arbetsbostäder. Mest känt av husen på berget är "Villa Utsikten". Husets lökkupol har blivit ett bekant inslag i stadsbilden. Under kupolen finns ett rum med ett antal fönster med en grandios utsikt åt samtliga väderstreck.

Vi går en stund uppe på berget innan vi vänder ner mot sjön Trekanten igen. Innan vi kommer fram till sjön passerar vi gården Stora Fågelsången, byggd på 1700-talet. Liksom Charlottendal till har denna gård avsköndrats från Hägerstens gård och omvandlats till sommarnöje. Huset ligger fortfarande kvar på sin ursprungliga plats. Carl Michael Bellman besökte gärna Fågelsångens gård, som då var bebodd av hans syster och hennes make. Gården har haft ett flertal ägare, men ägs sedan 1917 av Stockholms stad. Trädgården är nu omgjord till kolonilotter utan kolonistugor.

Efter en vacker promenad längs östra sidan av sjön Trekanten avslutade vi vår vandring med lunch på restaurang Thai Rung på Liljeholmens torg.

Text: Eva Lidö
Foto: Gert Lidö